ZBIÓR

UKŁADÓW ZBIOROWYCH PRACY

ROK II Warszawa, dnia 15 czerwca 1938 r. Nr 33

TREŚĆ:

84.

ZARZĄDZENIE MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 14 czerwca 1938 r.

o nadaniu układowi zbiorowemu pracy z dnia 1 kwietnia 1938 r. mocy powszechnie obowiązującej dla wszystkich cegielni na obszarze m. st. Warszawy oraz powiatów: warszawskiego, błońskiego, radzymińskiego i grójeckiego w promieniu 50 km w linii powietrznej od Warszawy.

Na podstawie art. 21 ustawy z dnia 14 kwietnia 1937 r. o układach zbiorowych pracy (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 242) i rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 31 maja 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 316) zarządzam co następuje:

§ 1.

Układowi zbiorowemu pracy, zawartemu w Warszawie w dniu 1 kwietnia 1938 r., nadaję moc powszechnie obowiązującą dla wszystkich cegielni na obszarze m. st. Warszawy oraz powiatów: warszawskiego, błońskiego, radzymińskiego i grójeckiego w promieniu 50 km w linii powietrznej od Warszawy.

Tekst powyższego układu został ogłoszony przy obwieszczeniu Ministerstwa Opieki Społecznej z dnia 6 kwietnia 1938 r. (Zbiór Układów Zbiorowych Pracy Nr 21, poz. 46).

§ 2.

Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Opieki Społecznej:
(—) *M. Zyndram-Kościałkowski*

85.

ZARZĄDZENIE MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 14 czerwca 1938 r.

w sprawie poddania zatargu zbiorowego w przemyśle budowlanym na obszarze miasta Krakowa i okolicy rozstrzygnięciu komisji rozjemczej.

Na podstawie art. 1, 3 ust. (1) i 10 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. o komisjach rozjemczych do załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. z 1937 r. Nr 39, poz. 313) zarządzam co następuje:

Wobec niemożności polubownego załatwienia zatargu zbiorowego pomiędzy pracodawcami a pracownikami o ustalenie warunków pracy i płacy w przemyśle budowlanym na obszarze miasta Krakowa i okolicy oraz wobec tego, że zatarg ten nabiera charakteru zagrażającego ogólno-pństwowym interesom gospodarczym — poddaję zatarg ten rozstrzygnięciu Komisji Rozjemczej, którą w tym celu powołuję i wyznaczam na przewodniczącego Komisji p. Zbigniewa Wróblewskiego, Inspektora w Zarządzie Centralnym Ministerstwa Opieki Społecznej.

Minister Opieki Społecznej:
(—) *M. Zyndram-Kościałkowski*

86.

ZARZĄDZENIE MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 28 maja 1938 r.

o nadaniu mocy obowiązującej orzeczeniu Komisji Pojednawczo-Arbitrażowej w Katowicach z dnia 27 października 1937 r., ustalającemu warunki pracy i płacy w przemyśle centralnego ogrzewania i urządzeń sanitarnych na obszarze górnośląskiej części województwa śląskiego.

Na podstawie § 27 rozporządzenia o przyjmowaniu i wydalaniu robotników i pracowników podczas okresu demobilizacji gospodarczej (Dz. U. R. P. z 1924 r. Nr 65, poz. 643) i § 24

tegoż rozporządzenia, zmienionego rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 15 października 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr 93, poz. 866) zarządzam co następuje:

§ 1.

Orzeczeniu Komisji Pojednawczo - Arbitrażowej w Katowicach z dnia 27 października 1937 r., ustalającemu warunki pracy i płacy w przemyśle centralnego ogrzewania i urządzeń sanitarnych na obszarze górnośląskiej części województwa śląskiego, nadaję moc obowiązującą od dnia 1 czerwca 1938 r.

Tekst orzeczenia podany jest poniżej.

§ 2.

Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Opieki Społecznej:
(—) *M. Zyndram-Kościałkowski*

1 zał.

Zał. do zarz. M. O. S. z dn. 28.V. 1938 r.

ORZECZENIE

Komisji Pojednawczo-Arbitrażowej w Katowicach z dnia 27 października 1937 r., ustalające warunki pracy i płacy w przemyśle centralnego ogrzewania i urządzeń sanitarnych na obszarze górnośląskiej części województwa śląskiego.

Przewodniczący: *inż. Stanisław Kossuth*

Sekretarz: *mgr Lucjan Korcyl*

Ławnicy:

po stronie pracodawców:
1) *dr Kazimierz Gluziński*
2) *Jerzy Pillnik*, przeds. fabr.
3) *Michał Płoszajski*, dyrektor

po stronie pracowników:
1) *Stanisław Bajdur*, sekr. gen.
2) *Paweł Christ*, sekr.
3) *Jan Kubowicz*, sekr.

Na rozprawę w sprawie spornej o zawarcie układu zbiorowego pracy w przemyśle centralnego ogrzewania i urządzeń sanitarnych na obszarze górnośląskiej części województwa śląskiego stawili się:

a) ze strony wnioskodawcy, w imieniu Związku Robotników Przemysłu Metalowego w Polsce, Oddział w Katowicach: *p. Augustyn Tomecki*, sekretarz;

b) ze strony przeciwników wniosku, w imieniu firm:

1) „Kaloryfer", fabryka urządzeń higienicznych i aparatów w Katowicach: *p. Paweł Jacek*,

2) P. Szubert, Chorzów I.: *p. Paweł Szubert*, właśc. firmy,

3) „Higiena", Spółka z ogr. odp., Katowice II: *p. Jan Przechotny*,

4) „Termo", urządzenia centralnego ogrzewania Sp. z ogr. odp. Katowice: *p. Jan Skrzaczek*,

5) Górnik i Ska Spółka z ogr. odp., Katowice: *p. Otton Born*,

6) R. Troszok, Katowice: *p. R. Troszok*,

7) W. N. Wolny, Wytwórnia centralnych ogrzewań i sanitarnych urządzeń, Katowice: *p. Wolny* i

8) Eryk Jacobsen, Szopienice: *p. Remiorz Gotfryd*.

Komisja po wysłuchaniu wywodów stron i po naradzie orzekła co następuje:

§ 1.

Zakres działania.

Wyżej wymienione firmy winny stosować następujące postanowienia odnoszące się do pracowników zrzeszonych w Związku Robotników Przemysłu Metalowego w Polsce, Oddział w Katowicach.

§ 2.

Czas pracy.

(1) Normalny czas pracy wynosi 8 godzin dziennie.

(2) Czas pracy kończy się na budowlach w sobotę o jedną godzinę wcześniej, zaś w dniach poprzedzających uroczyste święta, jak Wielkanoc, Boże Narodzenie o dwie godziny wcześniej bez obniżenia zarobków. Skrócony czas pracy w soboty na budowlach z wyłączeniem soboty przed Wielkanocą jest przeznaczony na załatwianie spraw związanych z zakończeniem tygodnia pracy oraz otrzymaniem zapłaty.

(3) Godziny nadliczbowe opłacone są według przepisów ustawowych.

§ 3.

Podział pracowników.

Pracowników dzieli się na następujące kategorie:

1. Monterzy I kategorii — w piątym i następnych latach pracy zawodowej monterskiej.
   Monterzy II kategorii — w trzecim i czwartym roku pracy.
   Monterzy III kategorii — w pierwszym i drugim roku pracy.
2. Pomocnicy fachowi w pierwszym, drugim i trzecim roku pracy.
3. Spawacze i ślusarze w narzędziarni.
4. Robotnicy niefachowi.

§ 4.

Płace.

Monter I kategorii nie mniej niż	zł 1,50	na godzinę
Monter II kategorii nie mniej niż	zł 1,25	na godzinę
Monter III kategorii nie mniej niż	zł 1,05	na godzinę
Pomoc fachowa w I, II i III roku pracy	zł 0,80	na godzinę
Pomoc niefachowa	zł 0,65	na godzinę
Ślusarze i spawacze w narzędziarni	zł 1,00	na godzinę

§ 5.

Kwalifikacje pracowników.

(1) Za montera uważa się tę osobę, która przedłożyła świadectwo trzechletniej pracy jako pomocnik fachowy i świadectwo trzechletniej pracy w zawodzie ślusarskim, albo świadectwo trzechletniej praktyki w zawodzie instalacji.

W myśl tego orzeczenia osobę z powyższymi kwalifikacjami w pierwszym i drugim roku pracy montera uważa się jako montera III kategorii, a w trzecim i czwartym roku pracy montera jako montera II kategorii, wreszcie w piątym i następnych latach pracy montera jako montera I kategorii.

(2) Za pomocnika fachowego w pierwszym, drugim i trzecim roku pracy uważa się tę osobę, która przedłożyła świadectwo 3-letniej pracy w zawodzie ślusarskim, albo świadectwo 3-letniej praktyki w zawodzie instalacji.

(3) Jeśli pomocnik fachowy po trzech latach nie zostanie przeniesiony do kategorii monterów, może zażądać zwołania komisji egzaminacyjnej, która oceni samodzielne wykonanie przez niego 2 średnich instalacji centralnego ogrzewania. Komisja egzaminacyjna składa się z jednego przedstawiciela pracodawcy, jednego przedstawiciela pracowników, pod przewodnictwem inżyniera-mechanika z Wydziału Komunikacyjno-Budowlanego Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego względnie za zgodą obu poprzednich członków pod przewodnictwem innego fachowego arbitra. W razie niezłożenia przez pomocnika egzaminu, pomocnik ten winien zapłacić odszkodowanie za zniszczony materiał. Ponowne żądanie zwołania komisji egzaminacyjnej przez tego samego pracownika może nastąpić po upływie jednego roku.

Koszty członków komisji egzaminacyjnej ponoszą:

Koszty wynagrodzenia przedstawiciela pracodawcy ponosi pracodawca, koszty przedstawiciela pracowników ponosi egzaminowany, koszty zaś przewodniczącego w razie zdania egzaminu ponoszą po połowie pracodawcy i egzaminowany, zaś w razie niezdania egzaminu ponosi tylko egzaminowany.

§ 6.

Koszty przejazdu i czas przejazdu.

(1) W granicach miejscowości, w których ma siedzibę dana firma, pracownicy otrzymują koszty przejazdu tam i z powrotem na miejsce pracy z siedziby firmy, o ile przejazd ten jest nieodzowny.

(2) W miejscowościach oddalonych od siedziby firmy do 12 km pracownicy prócz kosztów przejazdu jak w ust. 1 otrzymują diety w wysokości 15% ich dziennego zarobku.

(3) W miejscowościach oddalonych od siedziby firmy od 12 do 20 km prócz kosztów przejazdu jak w ust. 1 otrzymują diety w wysokości 20% ich dziennego zarobku.

(4) W miejscowościach oddalonych od siedziby firmy powyżej 20 km prócz kosztów przejazdu jak w ust. 1 otrzymują diety w wysokości 30% ich dziennego zarobku.

(5) W miejscowościach letniskowych lub miastach wojewódzkich oddalonych od siedziby firmy powyżej 100 km firma obowiązana jest zapewnić robotnikowi wysłanemu na roboty wyjazdowe na miejscu pracy bezpłatnie należyte mieszkanie, opał i światło.

(6) Przy montażach bez noclegu zasadniczo czas przejazdu i podróży nie będzie płacony.

(7) Przy montażach z noclegiem zwraca się pracownikowi koszty przejazdu 3 klasy tylko przy rozpoczęciu i zakończeniu roboty, jak również płaci się za czas zużyty na przejazd lecz bez dodatku za nadgodziny. Przy dłuższym trwaniu jednego montażu z noclegiem przysługuje pracownikowi prawo po 6 tygodniu pracy na wolny przejazd do miejsca siedziby firmy, o ile w następnych dwóch tygodniach nie przypadnie uroczyste święto, jak Wielkanoc, Zielone Święta lub Boże Narodzenie, albo też przewidywać się będzie, że w następnych dwóch tygodniach montaż zostanie ukończony. Osobiste zgłoszenie w biurze firmy jest wymagane. W powyżej wymienionych dniach świątecznych udzielony będzie pracownikom wolny przejazd, jednak i w tym wypadku wymagane jest osobiste zgłoszenie w biurze firmy.

Jeśli monter lub pomocnik daje powód do natychmiastowego zwolnienia przez grube przestępstwo, to wówczas koszty przejazdu powrotnego jak i czas podróży nie będą wynagradzane.

§ 7.

Wypłata zarobków.

(1) Wypłatę zarobków uskutecznia się tygodniowo, najpóźniej w sobotę z tym, że wypłata winna być uskuteczniona w biurze firmy, albo w miejscu pracy, w przewidzianym na to czasie. Rozliczenie tygodniowe musi nastąpić najpóźniej na 4 dni przed wypłatą i z tego powodu zarobek za 4 dni może być zatrzymany. Przy każdej wypłacie winny być zaliczone diety, koszty przejazdu i wszelkie inne w tym tygodniowym okresie poniesione przez pracownika w interesie firmy wydatki.

(2) Jeśli pracownik wystąpi ze stosunku pracy, to wówczas wydanie papierów nastąpi natychmiast, a wypłata zarobków w miarę możliwości, najpóźniej jednak w następną sobotę.

(3) We wszystkich wymienionych firmach zarobek wypłaca się na mocy wykazów zarobkowych piśmiennych, które winny być wręczone pracownikom. Na wykazach musi być uwidocznione: nazwisko pracodawcy i pracownika, data wypłaty, ilość godzin, wysokość godzinowego zarobku oraz potrącenia ustawowe i inne.

(4) Zarzuty przeciw niezgodnemu wypłaceniu należy zgłosić natychmiast po otrzymaniu wypłaty. Późniejsze zażalenia

nie będą uwzględniane. Zarzuty przeciw niezgodnemu obliczeniu można zgłosić najpóźniej w ciągu 7 dni od daty wypłaty.

§ 8.

Higiena.

Na miejscu budowli stawia się do dyspozycji pracowników ubikację zamykaną; w porze zimowej według możliwości pomieszczenie ogrzewane i opał do ogrzewania. Jedno naczynie do mycia dostarcza pracodawca. Pracownikom firma wydawać będzie na żądanie bezpłatne bilety na kąpiel natryskową raz na dwa tygodnie.

§ 9.

Narzędzia.

Każdemu monterowi należy dostarczyć przed wyjazdem na montaż kompletne narzędzia w dobrym stanie i zamkniętej skrzynce. Każdy monter zobowiązany jest narzędzia w porządku utrzymać i oddać czyste z powrotem. Każdy monter jest odpowiedzialny materialnie za dostarczone mu narzędzia i winien jest otoczyć opieką powierzone mu materiały.

§ 10.

Urlopy.

Udzielanie urlopów stosowane będzie według ustawy z tym, że urlop nie może rozpoczynać się w niedzielę i święta.

Powyższe orzeczenie obowiązuje od dnia 1 listopada 1937 r. do dnia 31 marca 1938 r. i może być wypowiedziane na jeden miesiąc przed upływem tego terminu, a w razie niewypowiedzenia obowiązuje na każde dalsze trzy miesiące z jednomiesięcznym wypowiedzeniem.

Strony winny wyrazić na to orzeczenie swą zgodę w ciągu pięciu dni.

Katowice, dnia 27 października 1937 r.

(—) *inż. Kossuth*

(—) *St. Bajdur* (—) *dr Gluziński*
(—) *J. Kubowicz* (—) *Pillnik*
(—) *Paweł Christ* (—) *Płoszajski*

87.

ZARZĄDZENIE MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 9 czerwca 1938 r.

o nadaniu układowi zbiorowemu pracy z dnia 28 stycznia 1938 r. mocy powszechnie obowiązującej dla wszystkich właścicieli nieruchomości na obszarze miasta Brześcia n. Bugiem.

Na podstawie art. 21 ustawy z dnia 14 kwietnia 1937 r. o układach zbiorowych pracy (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 242) i rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 31 maja 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 316) zarządzam co następuje:

§ 1.

Układowi zbiorowemu pracy, zawartemu w Brześciu n. Bugiem w dniu 28 stycznia 1938 r., nadaję moc powszechnie obowiązującą dla wszystkich właścicieli nieruchomości na obszarze miasta Brześcia n. Bugiem.

Tekst powyższego układu został ogłoszony przy obwieszczeniu Ministerstwa Opieki Społecznej z dnia 23 kwietnia 1938 r. (Zbiór Układów Zbiorowych pracy Nr 25, poz. 59).

§ 2.

Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Opieki Społecznej:
(—) *M. Zyndram - Kościałkowski*

88.

OBWIESZCZENIE MINISTERSTWA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 8 czerwca 1938 r.

o wniosku w sprawie nadania mocy powszechnie obowiązującej dla wszystkich przedsiębiorstw brukarskich na obszarze województwa poznańskiego układowi zbiorowemu pracy z dnia 6 kwietnia 1938 r.

Ministerstwo Opieki Społecznej obwieszcza, że Centralny Związek Robotników Przemysłu Budowlanego, Drzewnego, Ceramicznego i Pokrewnych Zawodów w Polsce, Okrąg w Pozna-

niu, zgłosił do Ministerstwa Opieki Społecznej w myśl art. 21 ustawy z dnia 14 kwietnia 1937 r. o układach zbiorowych pracy (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 242) oraz rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 31 maja 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 316) wniosek o nadanie mocy powszechnie obowiązującej dla wszystkich przedsiębiorstw brukarskich na obszarze województwa poznańskiego układowi zbiorowemu pracy, zawartemu w Poznaniu w dniu 6 kwietnia 1938 r.:

a) po stronie pracodawców przez Cech Brukarski na województwo poznańskie w Poznaniu,

b) po stronie pracowniczej przez Centralny Związek Robotników Przemysłu Budowlanego, Drzewnego, Ceramicznego i Pokrewnych Zawodów, Okrąg w Poznaniu.

Tekst układu zbiorowego pracy podany jest poniżej.

Sprzeciwy w sprawie nadania powyższemu układowi mocy powszechnie obowiązującej wnosić należy do Ministra Opieki Społecznej za pośrednictwem Inspektora Pracy X Okręgu (Poznań, ul. Dąbrowskiego Nr 35/37) w ciągu dni 14.

Termin 14-dniowy biegnie od daty ogłoszenia niniejszego obwieszczenia.

(—) *M. Klott*
Główny Inspektor Pracy
i Dyrektor Departamentu

1 zał.

Zał. do obw. M. O. S. z dn. 8.VI. 1938 r.

UKŁAD ZBIOROWY PRACY.

Dnia 6 kwietnia 1938 r. w Inspektoracie Pracy X Okręgu w Poznaniu pomiędzy:

Cechem Brukarskim na województwo poznańskie w Poznaniu — z jednej strony, a

Centralnym Związkiem Robotników Przemysłu Budowlanego, Drzewnego, Ceramicznego i Pokrewnych Zawodów w Polsce, Okrąg w Poznaniu — z drugiej strony

został zawarty układ zbiorowy pracy następującej treści:

§ 1.

Układ obejmuje na obszarze województwa poznańskiego miejsca pracy, gdzie wykonywa się roboty brukarskie, a dotyczy brukarzy i ramarzy (ubijaczy) przy tych pracach zatrudnionych.

§ 2.

Za brukarza uważa się pracownika, który wykonywa prace brukarza.

Robotników pracujących jako ramarzy dzieli się na dwie kategorie:

I-sza kategoria obejmuje kwalifikowanych ramarzy, którzy wykażą się dowodami, iż pracowali jako ramarze co najmniej przez okres 50 tygodni, i

II-ga kategoria obejmuje ramarzy, którzy w tym charakterze nie przepracowali jeszcze 50 tygodni.

Pracodawcy zobowiązują się przyjmować do pracy ramarzy II kategorii w liczbie sięgającej najwyżej 25% ramarzy I kategorii, zatrudnionych na danym odcinku robót brukarskich.

§ 3.

Czas pracy ustala się na 46 godzin w tygodniu, czyli 8 godzin dziennie, a w sobotę 6 godzin.

Uwzględniając warunki atmosferyczne pór roku, ustanawia się następujący podział czasu pracy:

Okres:	Rozp. i koniec pracy	Przerwy:	
		Obiad	Śniadanie
od 1.IV do 31.X	od g. 7 do 16	od g. 12 do 12.30	od g. 9 do 9.30
od 1.XI do 31.III	od g. 7.30 do 16	od g. 11 do 11.30	.

Poza tym ustala się dla brukarzy przerwy odpoczynkowe 15-minutowe:

w okresie: od 1.IV. — 31.X.	w okresie: od 1.XI. — 31.III.
od godz. 8.00 do 8.15	od godz. 8.30 do 8.45
„ „ 10.45 „ 11.00	„ „ 9.45 „ 10.00
„ „ 13.30 „ 13.45	„ „ 12.30 „ 12.45
„ „ 14.45 „ 15.00	„ „ 15.00 „ 15.15

Dla ramarzy przerwy wynoszą 5 minut po każdorazowej 30 minut trwającej pracy (ramowaniu).

§ 4.

Wynagrodzenie za godzinę pracy ustala się:

a) na obszarze miast: Poznania Kalisza, Gniezna i Ostrowa oraz powiatu poznańskiego:

1)	dla brukarzy	1.20 zł
2)	„ ramarzy (ubijaczy) I kategorii .	0.85 „
3)	„ „ „ II „ .	0.70 „

b) na obszarze pozostałych miejscowości województwa poznańskiego:

1)	dla brukarzy	1.00 zł
2)	„ ramarzy I kategorii . . .	0.70 „
3)	„ „ II „	0.58 „

W czasie od 15 kwietnia 1938 r. do 31 marca 1939 r. na obszarze miasta Poznania i pow. poznańskiego tak dla ramarzy I jak i II kategorii obowiązuje jednolita stawka płacy 85 gr na godzinę oraz w czasie od 15 kwietnia 1938 r. do 31 marca 1939 r. na obszarze powiatów: śremskiego, średzkiego i wrzesińskiego dla ramarzy tak I jak i II kategorii obowiązuje jednakowa stawka płacy, a mianowicie 0.70 zł za godzinę pracy.

Od 1 kwietnia 1939 r. na obszarze powiatów: śremskiego, średzkiego i wrzesińskiego będą obowiązywać jednolite stawki płac ustalone w pkt b) niniejszego paragrafu.

§ 5.

Wypłaty zarobków dokonywa się co tydzień w środę, bezpośrednio po skończonej pracy, możliwie na miejscu pracy, przy czym okres obrachunkowy liczy się od poniedziałku do soboty włącznie.

§ 6.

Minimalna wydajność pracy na godzinę winna wynosić:

1)	ułożenie bruku z kostki I klasy pod sznur .	2.50 m^2
2)	„ „ „ II „ „ „ .	3.00 m^2
3)	„ „ z małej kostki w rzędy pod sznur	2.00 m^2
4)	„ „ z kostki III klasy bez sznura .	3.00 m^2
5)	„ „ „ małej kostki w rzędy bez sznura	2.50 m^2
6)	„ półbruczka z małej kostki 8 — 12 cm wiązanie ukośne	3.00 m^2

7)	„	bruku z głowaczy I klasy . . .	3.50 m^2
8)	„	„ „ „ II „ . . .	3.75 m^2
9)	„	bruku spodniego pod bruk kostki lub pod bruk małej kostki	4.00 m^2
10)	„	bruku mozaikowego	1.00 m^2
11)	„	płyt betonowych 50/50 na zaprawie wapiennej lub cementowej . . .	4.00 m^2
12)	„	płyt betonowych 30/30 na zaprawie wapiennej lub cementowej . . .	3.00 m^2
13)	„	płyt betonowych 50/50 na podłożu piasku	4.50 m^2
14)	„	płyt betonowych 30/30 na podłożu piasku	3.50 m^2
15)	„	płyt granitowych bez obróbki na podłożu piasku	5.00 m^2
16)	ustawianie bez obróbki krawężnika granitowego, betonowego lub z kamienia narzutowego . .		4—5 mb
17)	ułożenie bruku drzewnego z listwami na podłożu betonowym		5.00 m^2
18)	ułożenie klinkieru (wiązanie krzyżowe) . .		8.00 m^2.

Przenoszenie narzędzi pracy z jednego miejsca na drugie odbywa się w czasie pracy.

§ 7.

Brukarze i ramarze winni wykonywać pracę fachowo i sumiennie.

§ 8.

Pracodawca obowiązany jest w miejscach większych robót ustawić szopy do przechowywania garderoby oraz schronienia się w czasie niepogody. W okresie od 1.X. do 31.III. muszą być ustawione w szopach piece do zagrzania posiłku.

§ 9.

Postanowienia umów indywidualnych, mniej korzystne dla pracowników, niż postanowienia niniejszego układu zbiorowego, są nieważne; natomiast warunki umów indywidualnych, bardziej korzystne dla pracowników niż postanowienia niniejszego układu, pozostają w mocy.

§ 10.

Strony zawierające niniejszy układ obowiązują się dbać o ścisłe przestrzeganie w praktyce przepisów tego układu.

§ 11.

Układ niniejszy obowiązuje od dnia 15 kwietnia 1938 r. do dnia 31 marca 1939 r. z tym, że w razie niezapowiedzenia wygaśnięcia układu na trzy miesiące przed jego upływem, układ przedłuża się na następne lata z zachowaniem trzechmiesięcznego terminu zapowiedzenia wygaśnięcia pod koniec każdego roku kalendarzowego, tj. najpóźniej 31 grudnia.

Poznań, dnia 6 kwietnia 1938 r.

Pracodawcy:

Cech Brukarski na województwo poznańskie w Poznaniu

(—) *Feliks Kollat*
(—) *Fr. Kowalewski*
(—) *Józef Jóźwiak*

Pracownicy:

Centralny Związek Robotników Przemysłu Budowlanego, Drzewnego, Ceramicznego i Pokrewnych Zawodów w Polsce, Okrąg w Poznaniu

(—) *Fr. Kowalewski*
(—) *Kazimierz Stein*
(—) *Józef Nowak*

Układ zawarto w obecności:
(—) *mgr Z. Szykulski*
referendarz Inspekcji Pracy

89.

OBWIESZCZENIE MINISTERSTWA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 8 czerwca 1938 r.

o wniosku w sprawie nadania mocy powszechnie obowiązującej dla wszystkich zakładów gastronomicznych na obszarze m. Lublina układowi zbiorowemu pracy dla kelnerów z dnia 20 kwietnia 1938 r.

Ministerstwo Opieki Społecznej obwieszcza, że Związek Zawodowy Kelnerów i Pokrewnych Zawodów w Polsce Z. Z. Z. Oddział w Lublinie zgłosił do Ministerstwa Opieki Społecznej

w myśl art. 21 ustawy z dnia 14 kwietnia 1937 r. o układach zbiorowych pracy (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 242) oraz rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 31 maja 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 316) wniosek o nadanie mocy powszechnie obowiązującej dla wszystkich zakładów gastronomicznych, nie wyłączając kawiarni, cukierni, mleczarni, bufetów kolejowych i klubów (kasyna), na obszarze miasta Lublina, układowi zbiorowemu pracy dla kelnerów, zawartemu w Lublinie w dniu 20 kwietnia 1938 r.:

a) po stronie pracodawców przez I. Domańskiego, Władysława Chmielewskiego, Józefa Radzymińskiego, Tadeusza Kozickiego, Stanisława Garbalskiego, Stanisława Cieślińskiego, Wojciecha Gustawa, Jana Ziębę, S. Chodkiewicza, Andrzeja Woźnicę, Jana Gąsika, F. Daneka, Adama Iżyckiego, Wojciecha Hermana i firmę ,,Polus",

b) po stronie pracowniczej przez Związek Zawodowy Kelnerów i Pokrewnych Zawodów Z. Z. Z. w Polsce, Oddział w Lublinie.

Tekst układu zbiorowego pracy podany jest poniżej.

Sprzeciwy w sprawie nadania powyższemu układowi mocy powszechnie obowiązującej wnosić należy do Ministra Opieki Społecznej za pośrednictwem Inspektora Pracy V Okręgu (Lublin, Krakowskie Przedmieście Nr 56) w ciągu dni 14.

Termin 14-dniowy biegnie od daty ogłoszenia niniejszego obwieszczenia.

(—) *M. Klott*
Główny Inspektor Pracy
i Dyrektor Departamentu

1 zał.

Zał. do obw. M. O. S. z dn. 8.VI. 1938 r

UKŁAD ZBIOROWY PRACY.

Pomiędzy Związkiem Zawodowym Kelnerów i Pokr. Zawodów Z. Z. Z. w Polsce, Oddział w Lublinie, a właścicielami zakładów gastronomicznych, kawiarni, cukierni, mleczarni, bufetów kolejowych i klubów (kasyna) na obszarze m. Lublina został zawarty następujący układ zbiorowy pracy.

§ 1.

Pracowników kelnerów i praktykantów obowiązuje najwyżej 8-godzinny okres pracy na dobę.

§ 2.

Zakłady pracy, zatrudniające powyżej 4-ch pracowników, obowiązane są wydać każdemu pracownikowi kelnerowi książeczkę obrachunkową, do której winien być wpisany tygodniowy lub dwutygodniowy zarobek, jak również wszystkie świadczenia społeczne, potrącane pracownikowi przez zakład pracy, nie wyłączając podatku państwowego.

§ 3.

W każdym zakładzie pracy kelner lub praktykant po przepracowaniu jednego roku otrzymuje 8 dni urlopu płatnych wg zarobku z ostatniego miesiąca, zaś po przepracowaniu 3-ch lat pracownik otrzymuje 15 płatnych dni urlopu również wg zarobku z ostatniego miesiąca.

§ 4.

Pracownicy kelnerzy otrzymują za pracę wynagrodzenie pożywienie podczas pracy w dostatecznej ilości. W cukierniach i kawiarniach otrzymują pracownicy takie potrawy, jakimi te zakłady dysponują.

§ 5.

Pracownicy kelnerzy otrzymują za pracę wynagrodzenie w wysokości 10% od rachunków w zakładach, podlegających niniejszemu układowi, jak również od przyjmowanych przez nich obstalunków tak na miejscu jak i na ulicy, po potrąceniu ustawowo przewidzianych świadczeń.

§ 6.

Procenty mają być wypłacane każdodziennie, po skończonej pracy od rachunków zainkasowanych, jak również od rachunków akceptowanych przez zakład pracy, o ile gość takowego nie płaci.

§ 7.

Pracownicy kelnerzy i praktykanci noszą podczas pracy białe kitle lub czarne ubranie smokingowe.

§ 8.

Pracownicy kelnerzy i praktykanci nie pracują 1-szego dnia Wielkiej Nocy, 1-szego dnia Bożego Narodzenia i w dniu Nowego Roku. Mleczarnie i cukiernie mają prawo zatrudniania pracowników w dniu Nowego Roku.

W drugi dzień Wielkiej Nocy i drugi dzień Bożego Narodzenia mogą kelnerzy pracować w razie potrzeby do godz. 13-tej.

Przepis powyższy nie dotyczy bufetów kolejowych.

§ 9.

Zakłady uznają delegata, mianowanego przez Związek z pomiędzy zatrudnionych pracowników, który załatwia ugodowo wszelkie spory między pracodawcą a pracownikiem.

§ 10.

W razie poważnego zatargu, wynikłego na tle niedotrzymania warunków układu, strony poddają go pod rozstrzygnięcie komisji arbitrażowej, złożonej z jednego przedstawiciela pracodawców, jednego przedstawiciela pracowników i przedstawiciela Inspekcji Pracy, jako przewodniczącego.

§ 11.

Pracownicy otrzymują jeden wolny od pracy dzień w tygodniu, trwający bez przerwy 24 godziny.

§ 12.

Pracownicy kelnerzy i praktykanci nie spełniają żadnych robót, nie wchodzących w zakres ich pracy zawodowej. Winni oni jednakże dbać o czystość i liczenie platerów, naczyń tak szklanych, jak i porcelanowych oraz o czyste nakrycie.

§ 13.

Układ niniejszy zostaje zawarty dnia 20 kwietnia 1938 r. i obowiązuje od dnia 1 maja 1938 r. do dnia 30 kwietnia 1939 r.; zapowiedzenie jego wygaśnięcia może być zgłoszone przez każdą ze stron na 3 miesiące naprzód. Niezapowiedzenie wygaśnięcia układu w powyższym terminie powoduje automatycznie jego przedłużenie na rok następny.

Pracodawcy:

(—) *I. Domański*
(—) *Władysław Chmielewski*
(—) *Józef Radzymiński*
(—) *Tadeusz Kozicki*
(—) *Stanisław Garbalski*
(—) *Stanisław Cieśliński*
(—) *Wojciech Gustaw*
(—) *Jan Zięba*
(—) *Andrzej Woźnica*
(—) *Jan Gąsik*
(—) *F. Danek*
(—) *Adam Iżycki*
(—) *Wojciech Herman*
Za firmę „Polus"
(—) *Kazimierz Witold Bielecki*
Za S. Chodkiewicza
(—) *N. Poleszakowa*

Przedstawiciele Związku Zawodowego Kelnerów Z. Z. Z. Oddział w Lublinie:

(—) *E. Kłosowski*
(—) *W. Bień*
(—) *I. Krzysiak*
(—) *Szumlewski*

Układ zawarto w obecności:

za inspektora pracy 26 obwodu w Lublinie

(—) *Eugeniusz Tkaczyk*

TŁOCZONO Z POLECENIA MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ.

ZAMÓWIENIA I WPŁATY NALEŻY KIEROWAĆ POD ADRESEM
MINISTERSTWA OPIEKI SPOŁECZNEJ, WARSZAWA UL. DŁUGA 38/40

Drukarnia Państwowa Nr 99055. 10.VI.1938 800.

Prenumerata roczna 20 zł. **Cena niniejszego numeru 40 gr.**